

L N B

LNB PRESES APSKATS
05-02-2020

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Zināmi "Kilograms kultūras 2020" Ziemas balsojuma uzvarētāji

Noslēdzies Latvijas sabiedrisko mediju gada balvas kultūrā "Kilograms kultūras 2020" Ziemas balsojums. Skatītāji un klausītāji izvēlējās darbus astoņās kategorijās, kā arī no vairāk nekā 50 vietām izraudzījās kultūrvietas, kas sacentīsies fināla balsojumā. Tas notiks februāra sākumā.

No Ziemas balsojuma finālam izvirzīti:

Kategorijā "Teātri" Mihaila Lermontova "Dēmōns". Liepājas teātris, rež. V. Meikšāns.

Kategorijā "Vizuālā māksla" Līgas Purmales personālizstāde "Tepat tuvumā". Galerija "Daugava", kurat. A. Treija.

Kategorijā "Literatūra"

Ingas Gailes romāns "Rakstītāja". Izdevniecība "Dienas Grāmata".

Kategorijā "Mūzika" Raimonda Paula un Ivetas Apkalnas koncerts ērģeļmūzikas festivālā "ORGANismi 2020" 24. novembrī. Latgales vēstniecība "Gors", LNSO, dir. J. Stačekis.

Kategorijā "Kino" animēts dokumentālais stāsts "Mans mīļākais karš". Rež. I. Burkova-Jakobsena. Studija "Ego Media" un "Bivrost Film" (Norvēgija).

Kategorijā "Māntojums" latviešu lietišķas mākslas un dizaina pamatlīcēja Jūlija Madernieka

2

Zināmi "Kilograms kultūras 2020" Ziemas balsojuma uzvarētāji

TURPINĀJUMS NO 1. LPP.

PUBLIKĀTES FOTO

150 gadu jubilejai veltītā izstāde "Madernieka stils". Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs, kurat. R. Rinka.

Kategorijā "Pārsteigums" filmizrāde "Kino un mēs". Rež. M. Kaža, studija "Fenixfilm".

Kategorijā "Notikums" starptautiskais jaunā teātra festivāls "Homo Novus 2020". Latvijas Jaunā teātra institūts, kurat. G. Laivina.

Kategorijā "Mana kultūrieta" skatītāji un klausītāji izvirzīja pa vienai vietai no reģioniem. Finālā Vidzemes pārstāvēs Alūksnes mui-

žas parks, Kurzemi – Liepājas teātris, Latgali – Lūznavas muiža, Zemgali – Sansusī rezidenču centrs "Susēja", bet no Rīgas par sabiedrības ieicēnītākās kultūrvietas titulu 2020. gadā cīnīsies Latvijas Nacionālā bibliotēka.

Fināla balsojums sāksies 1. februārī, bet apbalvošanas ceremonija notiks 27. februārī.

"Kilograms kultūras" ir sabiedrisko mediju apbalvojums kultūras jomā, kas apliecina sabiedrisko mediju aktīvu līdzdarbibu Latvijas kultūras dzīves procesos.

Balvu piešķir Latvijas Televīzija, Latvijas Radio un Latvijas sabiedrisko mediju portāls "LSM.lv". Tradīcija aizsākta 2012. gadā, kad balvas tika pasniegtas par spilgtākajiem 2011. gada kultūras notikumiem. Ziemas balsojumam izvirzītie darbi Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas žūrijas redzējumā atzīti par oriģinālākajiem un kvalitatīvākajiem Latvijas kultūras notikumiem, kas tapuši no 2020. gada septembra līdz gada nogalei, un ir cienīgi cīnīties par iespēju iegūt balvu "Kilograms kultūras".

Avots: Nedēļa Kabatā

Datums: 28.01.2021

Kā baudīt kultūru, neizejot no mājām?

Kopš ārkārtējās situācijas sākuma arvien tiek pilnveidoti un papildināti e-kultūras resursi, jo nu jau par ierastu ikdienu klusviem kultūras baudīšanai, ērti atlaizoties savā mājās dienā.

Tagad labākais izrādes, filmas vai grāmatas varum baudit virtuāli, savukārt muzejuš un izstāžu zāles izstāgt, vien pakunotin datorpelē.

Latvijas filmas vienuviet

Nacionālā kino centra un Kultūras informācijas sistēmu centra kopīgi veidojis portāls "Filmas.lv" ir visplašākā un precīzākā datubāze par Latvijas filmām – atrodamas ziņas par vairāk nekā 2700 filmām, kas uzņemtas Latvijā kopš 1920.gada.

Vairāk nekā 200 nu šim filmām iespējams bez maksas noskatīties datorā kādā no 783 Latvijas publiskajām bibliotēkām, filmu saņemtā pamazām tiek papildināts.

Svarīgakais – vairāk nekā 170 Latvijas filmu izlasi iespējams leģāli un bez maksas noskatīties, jebjur Latvijas teritorijā, kur vien pieejams internets. Jāmēklē sadala "Skatīties > Latvija", ari šis saņemtās tiek papildināts, vienojoties ar Latvijas filmu producentiem. Piemēram, tajā ir dokumentāla filma "Katra diena simtgadē. Galdaiķi", spēlfilma "Tumsie brieži", vairākas filmu studijas "Animacijas brigāde" filmas un daudz kas cits.

Tagad arī restaurētā klasika

Kopš pagājušā gada novembra darbojas jauna sadala – "Restaurētu klasisko filmu izlase", kas bez maksas pastāvīgi pieejama visā pasaulei un sniedz prieķustāt par Latvijas kinovēstures pamatvērbām.

Latvijas kino klasikas izlase ievietoja 13 pilnmetrās spēlfilmas (1930–1991), trīs dokumentālās filmas (1961–1988) un trīs animācijas filmas (1966–1979). Visas ir restaurētas un apgādātas

ar anotācijām un subtiriem analīziem. Hronoloģiskajā piedāvājumā pirmās ieraudzīsiet filmas "Purva brīdējs", "Cetri balti kreklī" ("Elpojet dzīli..."), "Mans draugs – nenopelnīts cilvēks" un citas.

Lai nav jāstāv bibliotēkas rindā

Sājā laikā mainīs daudz ierastu rituālu ari attiecībā uz grāmatu lasīšanu. Kad visas savas grāmatas sāj lasītas, tad jādodas uz e-grāmatu bibliotēku.

Jautā gada pirmajās dienās savas pastāvēšanas otro gadadienu atzīmēja "3td e-grāmatu bibliotēka" ("3td.lv"), kas lasītu skaitā zinātās klususi par vienu no lielākajām publiskajām bibliotēkām Latvijā. Kultūras informācijas sistēmā centrā pārziņā esošajā e-grāmatu lasīšanas platformā sōbrīd tiek piedāvāta bez maksas lasīt gandrīz pustukstoti e-grāmatu latviešu valodā, tajā skaitā izdevumu, uz kuriem bibliotekās medz piektiekties rinda.

E-grāmatu bibliotēkā rindā nebūs jāgaida, vien jāsāzinās ar turvalko pašvaldības publisko bibliotēku un jākļūst par tās lasītāju, ja vien tas jau nav izdarīts. Bibliotēkām iedos lietotāvārdi un paroli, kas jāizmanto, reģistrējoties "3td e-grāmatu bibliotēkā".

Svarīgi zināt, ka piekluve "3td e-grāmatu bibliotēkai" viedierīce vai datorā ir nodrošināta ikviename interesētam no jebkuras vietas, kur vien pieejams interneta pieslēgums, tāpēc to droši var ieteikt ārziņēs dzīvojošajiem draugiem un radīt.

Ieklūt kinofotonodokumentu arhīvā

Vietne "Dzirdzīdzīldiļavju.lv" mudina meklēt, skatīties un klausīties Latvijas Valsts kinofotonodokumentu arhīvu dokumentus par Latviju, tās cilvēkiem un da-

žādām politiskās, sabiedriskās un kultūras dzīves norisēni no 19. gadsimta vidus līdz mūsdienām. Publīcīts jau apmēram 9000 filmu, 50 000 fotogrāfiju, 500 skanu ierakstu, tiek piedāvāti dokumenti un liecībi apkopojumi par noteiktām tēmām, piemēram, par Dziesmu svētkiem Latvijā.

Pērnā gada nogālē, atzīmējot Pasaules audiovizuāla mantojumu dienu, vietnē publīkai apskatīti atvērti visu arhīvā uzkrāto apņeveni 3000 nosaukumu lielo kīnoroniku kolekciju, kas veido laikposmā no 1910. līdz 1996. gadam un ir tematiski bagātākā un visvairāk izmantotā dokumentu kolekcija arhīvā.

Vēsturiski, informatīvi un izglītojoši

"Dīva.lv" ir Latvijas digitalizēto videu un audio ierakstu pieklēvju portāls, kurā pieejami vēsturiski, informatīvi un izglītojoši materiāli par Latvijas sabiedriskajiem procesiem, īkdienu un kultūras vērtībām.

Portāls piedāvā vairāk nekā 90 Latvijas Televīzijas raidījumus un ierakstus no 1963. līdz 2012. gadam un vairāk nekā 1600 Latvijas Radio raidījumus un ierakstus no 1940. līdz 2004. gadam. Lai gan daļai digitalizēto materiālu nav iespējams pieklūt no mājām autortiesību ierobežojumu dēļ (tos iespējams klausīties, skatīties Latvijas publiskajām bibliotēkās), tomēr portāla ir vērts ieskatīties. Piemēram, no mājām var skatīties raidījumu bērniem "Reiz runcis Renārs" (1989–1998), raidījuma "Provīce" (1998–2011), kas ir viens no skatītākajiem. Jaunums: tāgad skatāmī ari pērn rudenī ierakstītie augstas kvalitātes kontcertieraksti no klasikas līdz rokam – "Simfonietta Rīga", "Pērkons", "Carnival Youth" un citi.

"FILMAS.LV" ir visplašākā un precīzākā datubāze par Latvijas filmām, kur legāli un bez maksas var noskatīties 250 Latvijas filmas.

FOTO: NO PORTĀLA "FILMAS.LV"

Izstāgtā Rundāles pils dārzā
ziemā
Dažādas iespējas attīlināti iepazīties ar saviem eksponātiem piedāvāti ari muzejā.

Ar mūsdienu tehnoloģiju un zināšanu palīdzību mākslas darbu "zelta fonda", kas glābjas Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā, pāradīs pieejams interneta lietotājam.

Tāpat var virtuali izstāgtā Rundāles pili, Stūra māju, apkopots arī novadu muzeju piedāvājums. Muzeju mājaslapās un sociālo tīklu platformās piedāvā virūtuļas tūres un video no izstādēm, kas pātāp kā digitālās bibliotekas grāmatu portālam "Gramatas.lnb.lv".

Ari citus Nacionālos digitālās bibliotekas resursus un kolekcijas var skatīt "Digitalabiblioteka.lv".

Vienuviet informācija par e-kultūras digitalizāciju piedāvājumiem un e-pakalpojumiem ir atrodama Kultūras ministrijas tiemēklīvietē "Km.gov.lv" (www.km.gov.lv/lv/ekultura-digitalie-resursi-un-e-pakalpojumi).

- E-resursos ieskatījusies
Sandra Apīne

Avots: Dzirkstele

Datums: 29.01.2021

Jūtas vajadzīgi lasītājiem

No 12. janvāra grāmatu izsniegšanai klātienē darbu atsākā bibliotēkas. Tomēr, saasinoties situācijai ar "Covid-19" Alūksnes un Apes novados, Alūksnes pilsētas bibliotēkā no 15. janvāra brīvpieejā grāmatām un žurnāliem ir liegta, tos izsniedz bibliotekārs.

Drošības pasākumi jāievēro

Alūksnes pilsētas bibliotēkā apmeklētājus pieņem pirmā stāva foajē, kur bibliotekāri uzķausa viņu vēlmes un izsniedz nepieciešamās grāmatas vai žurnālus. "Grāmatas un žurnāli pēc saņemšanas no lasītājiem tiek nolikti karantīnā uz 72 stundām. Lasītājs atrādot savas grāmatas ieliek kastē, tās noliecam atsevišķā telpā, lai nebūtu saskarē ar citām grāmatām," stāsta Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore Iveta Ozoliņa.

Salacgrīvas lasītāji bija noilgojušies pēc bibliotēkas

12. janvārī atkal atvērās Salacgrīvas novada (kā arī citu) bibliotēkas durvis. Lai arī ne išti ierastā veidā, nemot vērā valstī noteiktos ierobežojumus, pēc ilgāka pātraukuma tomēr atsakusies grāmatu apmaiņa. No pērnā gada 27. novembra lasītāji tās varēja tikai saņemt, no 21. decembrī bibliotēka bija slēgta.

Sobrīd grāmatu apmaiņa notiek vestibilā. Tur uz galda stāv kaste, kurā var atstat izlaistās, pēc tam darbinieces to ienes telpās. Pēc trim dienām karantīnā tās liek atpakaļ plauktos, vispirms gan dezinficējot vākus. Bibliotekāre Anita Liepiņa pastāstīja, ka daudzi lasītāji, būdami joti atbildīgi, raizējusies par to, kā pamētu atdot, jo ne vienam vien mājās sakrājusies prāva kaudzīte. Un cilvēkiem negribas justies kā parādniekumi.

Tagad, lai grāmatu saņemu, iepriekš jāsazinās ar bibliotēku. Cilvēki zvana, raksta e-pastā, bibliotekārs sagatavo pāsūtījumu un noliek uz galda vestibilā. Tie, kuri izmanto internetu, grāmatas izvēlas, ieskatoties elektroniskajā katalogā, citi konsultējas ar darbiniečiem. – *Salīdzījus paziņu tik labi, ka par lielāko daļu zinu, ko vini vēlētos*, – teic A. Liepiņa. Sobrīd vairāk nekā jebkad nodej informācijas sistēmā ALISE redzamais, kādas grāmatas cilvēks jau ir lasījis. Paši reizēm neatercas, kas jau bijis no bibliotekas parņemts. Par to viņus tad pabridīna un, ja nav vēlmes pārlasīt vēlreiz, piedāvā kaut ko citu. Bibliotekāre teic, ka sobrīd darba ir joti daudz, jo sarakstīšanās un sarūnāšanās ar klientiem prasa laiku. Taču ir

gandarījums, ja izdodas cilvēkam sagādāt lasīšanas prieku.

Droši vien daudzu profesiju pārstāvji, kuri ierasto ritmu izjaucia ierobežojumi, būs guvuši atzinu, ka viņiem joti patik sava darbs. Salacgrīvietes sirdi sājā laikā sasildīja sajūta, ka bibliotēka cilvēkiem ir vajadzīga. – *Lai kur es tetu, uz ielas vai veikalā, cilvēki nāca klāt un jautāja, kad un kā varēs saņemt grāmatas*. Viņi joti vēlas lasīt, – teic A. Liepiņa. Viņasprāt, interesē par literatūru aizvadītajā gadā varētu būt bijusi pat lielāka nekā līdz šim. Tā dod iespēju būt citā pasaulē, aptūsties no ikdienas raizēm. – *Vēlos kaut ko pozitīvu*, – ir vārdi, ko bieži dzīrd biblotekāres. Aizvien iecienītākie ir milas romāni un detektīvi. Kā vienu no autorēm, kuru grāmatas plauktā nestāv, sarunbiedre nosauc Ilzi Freimani. Viņas jaunākais romāns *Kafija dienīem* patīk arī pašai. Rakstītājā, tieši – *Viņas grāmatas patīk atšķirīgām cilvēkiem ar dažādām gaumēm*, – bilst bibliotekāre. Joprojām iecienīti ir arī Karīnas Račko erotiskie romāni. Lai kā kritizē literāro vērtību, viņai jāsaka paldies par to, ka tieši šo darbu dēļ ceļu uz bibliotēku atrāduši daudz jaunu lasītāju. Tā teikt, atveda ziņķīrību, kas tad tajos izaudzinātajos romānos ir rakstīts, bet pēc tam radās interese arī par citām grāmatām. – *Freimane un Račko prot iedot lasītājam to, ko viņs vēlas, – mīlestību un sapņu piepildījumu*, – spriež A. Liepiņa. Tāpat uzticīs cienītāju pulks ir skandināvu detektīvromāniem, kas sarakstīti joti profesionali. Viņi pras-

Bibliotekāre Anita Liepiņa priečājas, ka, ievērojot ierobežojumus, atkal var strādāt un kaut vai vestibilā satikt lasītājus

mīgi savērpij intrigu, kas atrisinās vien pēdējās lappūs.

Tāču gaumei atbilstoši vai vajadzīgu grāmatu bibliotēkā atrādis ikviename. Ja uz vietas kaut kā nav, to salīko citās novada grāmatu krātuvēs vai Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Daudzi lasītāji, to labi zinot, atrad katalogā vēlamo. A. Liepiņa lēš, ka to saņem 98% gadījumu. Ar mācību literatūru jāapgādā studenti, kuri sobrīd mācīcas attālināti. Prātīgākie novada bibliotēku piedāvātās iespējas prata izmantojot arī līdz šim. Augstskolu bibliotekās grāmatu skaits mēdz būt ierobežots, bieži tās lasīt var tikai uz vietas. Tāču, ja pasūti uz vietējo bibliotēku, grāmatu tev iedod līdz uz mājām.

Jāpiebilst, ka sobrīd bibliotēkā ierobežo piekluve grāmatām būtu arī bez Covid-19. Zāle, kur glabājas pieaugušajiem domātā lasāmvieļa, notiek kosmētiskais remonts, lielākā daļa plauktu pārsegti ar plēvi. Bibliotekāres to uzkars par veiksmīgu apstākļu sakritību, tā teikt, pie vienām sāpēm. Tieks sakārtoti griesti, grida, remontēta darbinieku aptūtas telpa. Nojaunks arī vienu starpsienu, lai zāle ir plašāka. Darbi rirot raiti, līdz mēneša beigām tos varētu pabeigt. Pašvaldība sim remontam atvēlējusi 20 tūkstošus euro. Bibliotēkā cer, ka februārī ajaunotās telpas būs iespēja apskāft lasītājiem. Ioti gribas atgriezties ikdienas dzīvē.

Linda TAURIŅAS teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 27.01.2021

Bīriņu bibliotēkā jauns konkurss

Pirmdien Bīriņu bibliotēkas Facebook lapā sākas anagrammu konkurss. Šoreiz dalībniekiem katru dienu mēneša garumā būs jāatlīsrē grāmatas nosaukums un tās autors. Bibliotēkas vadītāja Līga Jelnicce sola, ka grāmatu sarakstā tiks iekļauti gan pavismi jauni izdevumi, gan klasika. Lasītāji katru jauno konkursu allaž gaida ar nepacietību – jau tiklīdz ir noslēdzies iepriekšējais. – *Vienmēr jāpiedomā, lai uzdevumi nebūtu ne par vieglu, ne par grūtu*, – saka organizatorē. Kā būs izdevies šoreiz – jāpiedalās un jāvērtē pašiem.

Avots: Auseklis

Datums: 29.01.2021

Bibliotēkas atkal vērušas savas durvis

ILZE BIEČEVSKA

Kopā 12. janvāra bibliotēkas atkal uzsākušas grāmatu izsniegšanu, protams, nosakot drošības pasākumus apmeklētājiem, tādus kā roku dezinfekcija, sejas maskas lietošana, distances ievērošana, un spēkā arī nosacijums, ka lasītājs bibliotēkā pie grāmatu plauktiem var uzturēties ne ilgāk kā 15 minūtes. Savukārt grāmatas, kas pēc izlašanas atgādātas atpakaļ uz bibliotēku, tiek noliktais karantīnā uz 72 stundām. Šos pakalpojumu liešanas nosacijumus, pēc kuriem patlaban vadās visas publiskās bibliotēkas Latvijā, izstrādājusi Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB), bet sava reģiona bibliotēkām izplatījusi Jēkabpils galvenā bibliotēku.

BD aptaujātie bibliotekāri gan norāda, ka, viņuprāt, aizliegums izsniegt grāmatas bijis ne pārāk labi pārdomāts, jo ar šādām metodeņiem un ievērojot piesardzību, bibliotēkas būtu varējušas strādāt arī laiku periodā no 21. decembra līdz 11. janvārim, bet bija spēkā liegums.

— Tomēr noteikumi ir jāpilda, tāpēc mūsu durvis bīja ciet, un mēs šajā laikā dārijam citus darbus: apstrādājām jaunās grāmatas, gatavojām gada atskaites un veicām citus iekšējos darbus, kam ikdienā atliek mazāk laika, — stāsta Viesītes bibliotēkas vadītāja **Liga GRIŠKENA**.

Sagādāta jauna nozaru literatūra

Viesītes bibliotēkas krājumi decembrī tika papildināti ar 33 jaunām grāmatām, kas iegādātas par kopējo summu 375,95 eiro. Tie ir izdevumi, kuru iegādi vertīgo grāmatu iepirkuma programmā publiskajām bibliotēkām atbalstīja Kulturnas ministrija un LNB, un šajā reizē konkrētos izdevumus varēja izvēlēties bibliotēkas vadītāji paši. Kā stāsta L. Grīškena, Viesītes bibliotēkā iegādāta pārsvārnozaru literatūra, piemēram, Jura Emsiņa un Lāsmas Ābolīnas «Latviešu koka krēslis», Edmunda Krastīņa «Latvijas rūpniecība XIX-XXI gadsimtā», Anitā Apines-Hermanes «Aušanas tehniskas Latvijā», Valda Muktupāvela «Tautas mūzikas instrumenti Latvijā», apgāda «Jumava» izdotā «Latvijas tautsaimniecības vēsture», kā arī vairāki izdevumi par vēsturi un dailliteratūras grāmatas.

— Kad pēc šīm nedēļām atkal pie mums varēja ienākt apmeklētāji, viņi pauža prieku par atkaltīšanos, un skaidri sajutām, ka cilviekam tiešām pietrūka šīs iespējas atrākt, izvēlēties grāmatas un arī parunāties.

Kā zināms, lasīšanas tradīcijas vairāk piekopj vidējā un vecāka gadagājuma cilvēki. Jaunieši pārsvārā bibliotēku apmeklē, ja skola sanems uzdevums kādām pētnieciskajam darbam, un jāteic — šādos aizlieguma apstākļos tas tik pat kā nav istenojams. Mums blakus publiskajai bibliotēkai ir arī skolas bibliotēka. Tāpat mums ir daudz novadpētniecības materiālu, un decembri, piešķirām, skolēni meklēja informāciju par fotogrāfijām vēsturi un Mārtiņu Bucleru un par skolām novādā, — stāsta Liga Grīškena.

Kopā spēkā ārkārtas situācija valsti, Viesītes bibliotēkā nav iespējams piekļūt pie datoriem lasītavā. Līdz ārkārtas situācijas izslīdināšanai apmeklētāji varēja vēl piekļūt tikai pie pirmā un piektā datora, bet nu liegts arī tas. — Jā, datorspēļu cieņītāji pie mums dimēžēl vairs netiek. Ierobežojumi rada risku paaudēt daju savu lasītāju un apmeklētāju, — teic bibliotekāre.

Taču pandēmijas laiks un ierobežojumi devuši arī savu labumu: sadarbībā ar LNB aktivitāk tiek attīstītas virtuālo grāmatu lasīšanas iemāņas un ieradumi jeb 3TD e-grāmatu lasīšana. Tāpat bibliotēkas vadītāja uzticībā labo sadarbību ar grāmatu piegādātāju «Virja», kura pakalpojumi īpaši ērti un finansiāli izdevīgi ir tieši lauku bibliotēkām. Vēl šajā laikā bibliotekārem piedālījās tiešsaistes semināros.

— Lai arī tehnoloģijas lieiski palīdz ekonomēt laiku un jauj grāmatas pasūtīt bibliotēkas katalogā «Alise», tomēr jāzīst, ka gados večākajiem lasītājiem labāk patik atrākt uz bibliotēku klātienē un lūkot pēc lašāmvielas plauktā. Protams, laika gaitā esam vienīgi palīdzējušas gan apģūti viedierices, gan mācījušas ielegoties un strādāt ar katalogu, taču paradumi un paradumi, un tiem, kuriem taciņa uz grāmatas.

Viesītes bibliotēkas krājumi decembrī tika papildināti ar izdevumiem, kas iegādāti vertīgo grāmatu iepirkuma programmā.

Foto no Viesītes bibliotēkas arhīva

bibliotēku ir iestaigāta, laikā, kad iestāde bija ciet, pietrūka šīs iekārtas gaitai sastāvdaļas, — secina Liga Grīškena. Viņa stāsta, ka patlaban Viesītes bibliotēkas lasītājiem topā esot grāmata «Bezvēsts paduzudās», pēc kuras motīviem uzņemts arī seriāls. Lasītāji prasa arī ko romantisku vai, pretēji — detektīvus, un kā allaž goda vietā ir pašmāju autori — Judina, Dimante, Račko.

Lasītāji interesējas arī par klasiku darbiem

— Mums pēdējā laikā lasītāji pievērsušies latviešu un arī cittautu klasikiem, piemēram, Andrejam Upītim, Jānim Ziemeļneikam un Ērikiem Marijai Remarkam, — stāsta Jēkabpils galvenās bibliotēkas informācijas speciāliste **Lilija KIRLOVA**. Arī viņa stāsta, ka pēc ilgā pārtraukuma varējis redzēt, ka lasītāji gaitā noīgojušies pēc iespējas, lai arī uz išu laiku, tomēr iegriezties bibliotēkā klātienē.

— Tādūz pateicību un komplimentu par savu darbu kā šajā nedēļā, kopš atkal 12. janvāri vērām bibliotēkas durvis, sen nebija dzirdējušas! Sapratām, cik joti mūsu darbs ir vajadzīgs, ja jau cilvēki izjuta tā trūku-

mu. Jā, decembri, divas dienas pirms bibliotēkas slēgšanas, grāmatu plaukti mums tika pamatīgi patukšoti — apmeklētāji steidzās sagādāt sev lasāmvielu ilgākam laikam, — viņa teic.

L. Kirlova stāsta arī par to, ka cilvēki nedēļas, kad bibliotēkā nevarēja iekļūt, vairāk izmantojuši elektro-nisks iespējas: lasītas 3TD e-grāmatas, kā arī ievērojami pieaudzis pašas bibliotēkas mājaslapas apmeklējumu skaits. Kopumā Jēkabpils galvenās bibliotēkas mājaslapa 2020. gadā skatīta 53 170 reizes. Tāpat bibliotēka pēdējā laikā daudz aktīvā izmanto virtuālo izstāzu un virtuālo tiešražu iespējas. Jaunākā virtuālā izstāde ir veltīta barīķu laika atceri un to trīsdesmitgadei, savukārt nākamā virtuālā meistarklase būs 28. janvāri «Facebook» tiešraidei pulksten 17.00 kopā ar mākslinieku Raimondu Vinduli.

Liegumu dēļ bibliotēkas pamazām var zaudēt daļu klientu

Arī Salas bibliotēkas vadītāja **Ruta LAVRINOVICA** stāsta, ka viņu lasītāji ar prieku uzņemto, ka bibli-

ku, spēlē galda spēles, komūnici utt. Bet mēs savās telpās gadiem ilgi esam buršiski iespēsti šaurābā, — par problēmām runā Renāte Lenša.

Viņa stāsta, ka arī Jēkabpils pilsētas bibliotēkā šajā ierobežojumu laikā palielinājies e-grāmatu lasīšanas apjoms, un arī te lasītāji priekšroku dodot latviešu autoru grāmatām. Šīs bibliotēkas «odziņa» ir tās mājaslapā rodamās video intervijas ar interesantiem cilvēkiem, kas notiek ciklā «Jēkaba vakari», kuru rīkošanai līdz šīm pašvaldība tika iedalījusi papildu līdzekļus no sava budžeta.

Bibliotēkas apmeklētāju vajadzības un intereses vislabāk zina tie darbinieki, kuri iekdānā strādā lasītāju apkalpošanas nodajā. Daļu no grāmatām lasītāji izvēlas paši, bet nozaru literatūru klientiem jau iepriekš sagatavo zinošie bibliotekāri.

— Protams, kā arī vēlāk lasīšana dailliteratūru, to-mēr savu daļu prasa arī tie nevajadzēt vērt, jo inficēšanās risks pie šādiem nosacijumiem nav liels, tas noteikti ir mazāks, nekā darba kolektīvs, veikalos vai sabiedrīkā transportā. Kā jau sacīju, bibliotēkas apmeklētāji ir gana akurāti, grāmatas tiek liktas karantīnā u. tml. Savukārt iespēja lasīt cilvēkiem šajā laikā ir svārīga lieta, ko nevajadzētu liegt, — uzskata Ruta Lavrinoviča.

Jēkabpils pilsētas bibli-

otēkas vadītāja **Renāte LENŠA** stāsta, ka viņa apmeklētājiem bibliotēkas cietstāvēs laikā trūcis iespējas izdrukāt vajadzīgos mācību materiālus, kas nepieciešami kūrsa un ziņatniskajiem darbiem. Savukārt izdevotāji nevarējuši izmantot datorpalkalpo-jumus, lai izdrukātu izziņas, kas vajadzīgas iesniegšanai Valsts ienīemumu dienestā, medicīniskās izziņas, dokumentus, kas parakstāmi ar roku, un veikt tamāldīgas līdz šīm ierastas darbibas, kur joti noderēja bibliotēkas iespējas un bibliotēkāru palīdzība. Arī R. Lenša teic, ka šie ierobežojumi un liegumi novērē pēc tā, ka bibliotēka pamazām zaudē klientus.

— Te nāca gan pieauga-šie, gan skolēni (protams, jo īpaši mūsu bēru literatūras nodajā), un šī komunikācija patlaban ir liegta. Jau tā mums Jēkabpili ir mūžēna problema ar bibliotēku telpu pietiekos platību, bet nu vēl arī pilnīgs vai tikpat kā pilnīgs apmeklēšanas aizliegums. Bibliotēka — tā mūsdienās ir arī īpaša vide, kur apmeklētājs ne tikai atrākt pēc grāmatām, bet arī skatās filmas, klausās mūzi-

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 26.01.2021

"Mūsu lasītāji ir vislabākie!"

INESE ELSINA

Madonas novada bibliotēkas galvenā bibliotekāre Valentina Ločmele gada nogalē saņēma novada pašvaldības apbalvojumu.

Tas bija pārsteigums un liels savīlpojums. Par vīzību augstajam apbalvojumam Valentina ir pateicīga iestādes vadītāji Imeldai Saulītei un kolektīvam. Zināšanas un prasmes bibliotekāre iesuvusi, strādājot kopā ar kolēģiem, tāpēc ar labu vārdu atceras Anītu Licitu, Ināru Liedskalniņu, Daci Upīti, Aldu Rungi, Spodru Smelteri, Andu Stradiņu, Dini Aleksandrovu, Lieni Dārziņu, Emmu Akmentiņu, Rasmu Krievāni.

— Atceroties skolas laiku — kas mudināja izvēlēties bibliotekāres profesiju?

Valentina Ločmele: — Apzinos, ka profesijas izvēlē neesmu kļudījusies, kaut ceļ uz to izvēlēts nejausi. Tas nebija ne dzives sapnis, ne aicinājums — kļūt par bibliotekāri. Vidusskolas laikā sevi vairāk redzēju kā medītāji māsu vai bērnu dūra audzinātāju. Interesē par lāsišanu bērnībā tika „lesēta” gimenē. Vecāki abonēja presē gan sev, gan māsei, brālim un ari man. Kā daudzi bērni, dzīvoju grāmatu tēlu pasaulē. Pirmās atmiņas par bibliotēku saistīs ar skolu. Brūpīceja grāmatu plauktiem skolas bibliotēkā toteiz bija tikai vecāko klasu skolēniem, un, runājot dzejnieka Aivara Neibarta valodā, „īslaužem” (kā viņš devēja bērnus) bija jāsamierinās ar bibliotekāru izvēli. Vairākāk man tika izsniegti viena un tā pati grāmatas — stāsti par Āfrikas zēna dzīvi, papildināts ar melnbaltiem fotoattīliem. Šo stāstu zināju gandrīz no galvas, bet pie cīta netiku. Tagad to atceros ar smaidu, bet toteiz bibliotekāru attieksmes rāis aras un radīja pretestību bibliotekās apmeklējumam. Lai lasītsprieks neapsūkti, grāmatas man piegādāja māsa vai brālis.

— Cik ilgi pati strādā bibliotēkā? Vai darba profils gadu gaitā ir mainījies?

— Ar pateicību atceros enerģisko bibliotekās direktori Ligiju Pogumisku, kas 1984. gadā pieņēma mani darbā, un grāmatu komplektēšanas un apstrādes nodalas vadītāju Aiju Liepiņu, kuras vadībā uzsāku darba gaitas. Toreiz Madonas rajona centrālā bibliotēka komplektēja grāmatas visām rajona bibliotekām. Darba netrūka: limējām grāmatu stūrišus, rakstījām grāmatu pasites, katalogu kartes. Atskatoties uz ie-priekšējiem gadiem, atceros, ar kādu nedrošību uzsāku darbu lasītāju apkalpošanas nodalā. Sev jātāju — vai mācēšu sameklēt vajadzīgo grāmatu, vai saprātu lasītāju pieprasījumu, vai grāmatas apraksts kartī pareizi ievietošu alfabētiskajā un sistematiskajā katalogā? Līdz ar elektroniskā kataloga iemākšanu krasī mainījās darba forma. Strādāt ir kļuvis vieglāk, un darbu var pievērti ātrāk.

Informācijas meklēšanai un bibliotekās lietotāju apkalpošanai izmantojam informācijas sistēmu ALISE. Kopā ar kolēgiem no pakalpojumu nodalas veicu svītas pienākumus, kas saistītu ar lasītāju apkalpošanu (darbs ar cirkulācijas datiem un lietotāju autorizācijas datiem, informācijas meklēšana datu bāzes un citos elektroniskajos resursos, lasītāju apkalpošanai mājās) un bibliotēkas krājumu, tā popularizēšanu, atjaunošanu, pieejamību. Loti svarīgi, lai bibliotekās uzkratītu informāciju būtu pieejama, lai lietotājs var saņemt vajadzīgo izdevumu nekatkarīgi no izdevuma fiziskās atrāšanās vietas. Tāpēc lietotāju kvalitatīvākai apkalpošanai

Madonas novada bibliotēkas galvenā bibliotekāre Valentina Ločmele.

AGRA VECKALNIŅA

izmantojam starpbibliotēku abonenmentu. Pagājušā gadā lasītājam, piemēram, bija iespēja no Latvijas Nacionālās bibliotēkas saņemt 1859. gadā izdotu Krišjāna Barona grāmatu „Muhsīn tehwsemmes aprakstīšanā un daschi peelikumi ihsuma saņemti”. Ir noslēgta vienošanās ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku, un vajadzīgiem lasītājiem ir iespēja saņemt audīogrāmatas.

— Kas notiek vai nenotiek bibliotēkā pandēmijas laikā?

— Līdz 7. februārim bibliotēka atvērta tikai grāmatu apmaiapi, un citi bibliotēkas pakalpojumi netiek nodrošināti. Lasītājiem ir iespēja veikt grāmatu pasūtījumu bibliotēkas elektroniskajā katalogā ar saviem autorizācijas datiem, ko piešķir bibliotekārs, vai rakstot uz e-pastu vai piezvanot. Līdzīgi kā citās kultūras iestādēs, bibliotēkā nenotiek nekādi pasākumi, ir slēgtas lasītavas, un nav pieejami datori. Lasītājiem nav iespēju skatīt grāmatu izstādes janvāri dzimušajiem jubilāriem, tāpēc tāpat kā pavasari, kad ar lasītājiem komunikāciju uzturējam sociālošas tiklos, piedāvājot dažādas aktivitātes (piemēram, mūsu novadnieces rakstnieces Ilzes Indrānes dzimšanas dienā lasītājiem piedāvājām atlīnēt rakstnieces darbus attēlos), ari šoreiz izmantojam to pašu saziņas riku. Sagatovojām zināšanu spēli par rakstniekiem Jāni Akurateru, Džeku Londonu un komponistu Raimondu Paulu. Gandrīz pirms gada bibliotēka notika Lasītāju klubīpa atklāšanas pasākums. Klubīpīj ojopjām satiekas, tākai WhatsApp grupā. Janvāri bibliotekas foajē telpā displejā ir skatāma Olģerta Skujas digitālā izstāde „Rīga — barīkāla laiks. 1991.16.01.”.

— Kā mainījies lasītājs? Vai vari bibliotekās apmeklētāju raksturot?

— Raksturojot mūsu lasītājus vienā vārdā, tas būtu — vislabākie. Saprotos un iejūgi, zinoši un vie-dokli. Bibliotekā lasītājus satuvina, viņi daļās iespēaidar ar lasītāju, iesaka viens otram interesantākās grāmatas, citi palaujas uz bibliotekāra gaumi. Lasītājiem piemīt savstarpeļi ciepa. Lasītāji ir mūsu galvenā vērtība. La-sītājiem patik uzturēties bibliotēkā. Viņi zina, ka šeit tiks uzklauti un saņems palīdzību. Strādāju pakalpojumu nodalā, kas ir ipaša vieta bibliotekā. Komunikāciju ar bibliotekās apmeklētājiem varu baudīt katru dienu, saņemt sveicienus un

labas dienas vēlējumus. Vai tas nav brīnišķīgi? Šobrīd lasītāju smaids gan pastēpēs aiz maskas. Jaunā pauzēdāzus lasītājiem sāvēvalodās. Viņiem ir sava pieejā lasīšanai, ipāsi neccēsas atcerēties ieteicamās literatūras autorus un darbu nosaukumus, un Rūdolphi Blaumanī muļi sauc par Rudi, jo aizmirsies uzvārds. Mainās lasītāju pauzēs, bet uzticība bibliotēkai un lasītēm lasītājus ir saglabājusies.

— Kādas jaunās tehnoloģijas ienākšanas iestādes dzīvē? Bibliotēkas digitālās kartes lietotājs — ko tas nozīmē?

— Līdzās tradicionālajiem informācijas nesējiem (grāmatām, periodiskajiem izdevumiem) plaši tiek izmantojata informācija elektroniskajā formā. Tehnoloģiju attīstība lauj lasītājam piekļūt jebkāda veida informācijai, neatkarīgi no mūsu fiziskās atrāšanās vietas. Vai kādreiz varējām iedomāties, ka, neizejot no mājām, varēsim pieslēgties e-bibliotēkai? Kādreiz par to lasītājam fantastisks žanrs grāmatās. Tagad tā ir iekšēja. Viens no pakalpojumiem, ko bibliotēka piedāvā lasītājiem, ir 3rd e-Grāmatu bibliotēka. Lasītājam jābūt reģistrētam bibliotēkā. Reģistrētam bibliotekās lasītājam tiek izsniegti plastikāti lietotāja karte, kā arī pieejams dati elektroniskajam grāmatu katalogam. Digitālā karte ir alternatīva fiziskajai lietotāja kartei, lietojama no viedierīcēm.

— Jāuzsver, ka jaunu tehnoloģiju ienākšanai nav mazinājusi drukātā formāti priekšrocības. Lasītāji liecina, ka izlasīto viņi labāk uztver drukātā formā, bet e-grāmatu izmanto celojušiem.

— Vai arī pati es cītīga grāmatu lasītāja, savā ziņā — „grāmatu tārs”?

— Tagad grāmatas izzod tilk daudz, ka vienas nekad neizlasi. Daudz no klajā laistā paslīd garām, bet jaunāko vismaz cēsos pārlapot. Esmu mācījusies LVU Bibliotēku zinātnes un bibliogrāfijas nodalā un ieguvusi bibliotekāra-bibliografa specjalitāti. Studiju gados daudz bija jādzela, sākot no antikās līdz mūsdienai literatūrai. Šobrīd topošie kolegi augstskolā vairāk apgūst informācijas tehnoloģijas.

Es labprāt lasu par ceļojumiem, kur būts vai kur gribētos nokļūt. Studiju gados, lasot franču epusu „Dziesma par Rolandu”, nevarēju iedomāties, ka reiz, mērojot Santjago ceļu, nonāksu Ronselvā, veldzēšos

pie vēsturiskā Rolanda avota. Ar interesi lasu daildarbus, kur galvenās varones ir manas aroda māsas. Esmu ieplānojis pārlāst Margera Zarīga grāmatu „Viltotais Fausts jeb pārlabotun papildināta pāvrāgmātra”. Konferencē, kas notika janvāri virtuālajā platformā ZOOM, pētnieks Mārtiņš Laizāns romānu aplūkoja no gastropoētikas aspekta.

— Ko no izlasīta ieteiktu cītem — kas savaldzinājis pēdējā laikā?

— Iesaku lasīt visu, kas bagātina dzīves saturu, biogrāfiskus romānus. Mani pašu aizkustināja un dzīļi atmīnā iespēdīs Ingas Ābeles romāns „Klūgu mūks”. Kad grāmata bija izlasīta, domās biju kopā ar autori Rēzeknes Brāļu kapos, lai uzliktu ziedus romāna prototipam — katoļu priešterim un ievērojamam valsts vīram Francim Trasunam. Šobrīd lasīšanu gaida Laimas Kotas romāns par Anslavu Egli „Cīlvēks ar zilo putnu”.

— Vide un kolektīvs — kā jūties savā darbavietā?

— Tā ir laime strādāt kolektīvā, kur ir tik sirsnigi, draudzīgi, izpālidzīgi, radoši, atbildīgi, talantīgi, profesionāli kolēģi. Kopā svinam svētkus, braucam ekskursijās, apmeklējam teātrus. Atceramies un draudzīgas attiecības uz turam arī ar bijušajām kolēģēm. Labas attiecības izveidojušās ar kolēģiem novada un reģiona bibliotekās.

— Kāda ir iespēja izaugsmei? Kas un kādā veidā rūpējas par bibliotekāru izglītošanu?

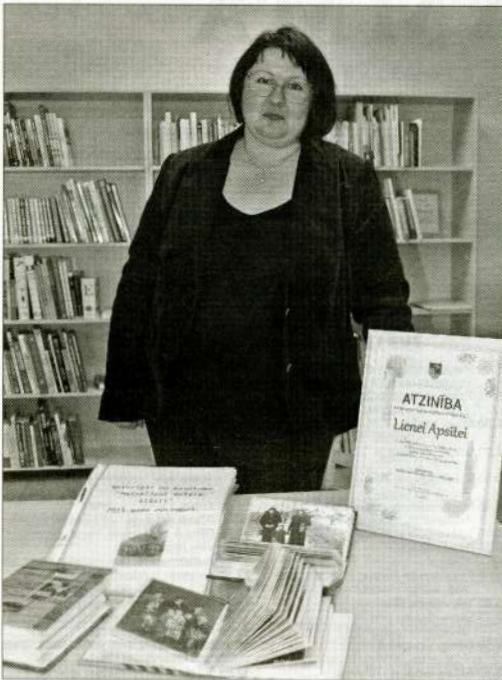
— Profesionālu un izglītoti spe-ciālisti vajadzīgi visās jomās. Bibliotekās sistēmā ir joti laba mācību bāze. Jaunais specialitāts sagatavo LU Sociālo zinātņu fakultāte, Latvijas Kultūras koledža kā LNB Kompetenču attīstības centrs. Jaunākās pauzēs kolēges nāk no LU ar labām zināšanām informācijas pārvāldībā un ir mūsu balsts jauno tehnoloģiju ieviešanā. Arī es specialitāti ieguvu Latvijas Universitatē, un vienmēr ir bijusi iespēja papildināt zināšanas, apmeklējot profesionālās pilnveides apmeklējumus — seminārus, kursus, konferences, pieredzes apmaiņas braucienus, kurus organizē Madonas novada bibliotēka, LNB Bibliotēku attīstības centrs, LNB Kompetenču attīstības centrs, BIS ALISE, Re-gionālais mācību centrs Gulbenes bibliotēkā, Kultūras informācijas sistēmu centrs, Latvijas Bibliotekāru biedrība.

— Ko vari teikt par saviem valasprieķiem?

— Lielākajai daļai kultūras jomā strādājošo intereses ir pietuvinātas mākslai, kultūrai, un arī es neesmu izņēmums. Prieku sagādā skaists koncerts, labas izrādes apmeklējums. No pēdējā laikā redzētajām izrādēm varu nosaukt liekisko „Meklējot Spēlmani” Rīgas Jaunajā teātri.

Atceros arī kopā ar Madonas katoļu draudzi Rīgas Jaunajā teātrī skatīto izrādi „Kalps zēna vasara”. Lugas autoram Jānim Akurateram šogad aprīt 130 gadu. Meklējot materiālus grāmatu izstādei, atradu tās daudz interesantu faktu par rakstnieku. Autors, dzīvojot Norvēģijā, pats išlaikā iemācījās norvēģu valodu un atzīna, ka šī valoda „ir diecgān skaista un vienkārša”.

Vēl man dažādos gadalaikos patīk būt kustībā. Esmu dzimusi Sibīrijā un ziemas priekus labprāt baudu gan slēpojot, gan slidojot. Piemērotos laikapstākļos braucu ar velosipēdu. Manu tālākais velobrauciens bija svētceļojums uz Aglonu, kur devos kopā ar Madonas katoļu draudzi priesteru Tomāsu Zeļonkas vadībā. ■

LIENE APSĪTE ar savu atzinības rakstu un fotoalbumiem, kuros glabājas foto kopijas no Mazsalacas vēstures.

Par Mazsalacas stāstnieku kopas darbību pagājušajā gadā

Elva Grigule

Stāstnieku kustība Latvijā at-tūstās jau vairāk nekā 20 gadu, tā ir nozīmīga līdzās pārējām saturā un formā daudzveidīgām nemateriālā kultūras man-tojuma izpausmēm. Dzīvojot straujājā, tehnoloģijām bagātajā laikmetā, runātajam vārdam aiz-vien ir liels spēks un nozīme. Kamēr vien pastāv cilvēks un valoda kā saziņas forma, mut-vārdu tradicijas būs dzīvotspē-jīgas un nepieciešamas mūsu ikdienu. Arī Mazsalacā ir savu stāstnieku kopa, kas parastos apstākļos tiekas reizi mēnesi. Mazsalacas pilsētas bibliotēka ir daļa no UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas «Stāstu bibliotēku» tikla, kuras mērķis ir veicināt neformālo izglītību mantojuma jomā caur stāstniecību, sadarbojoties ar piesaistī-tiem mantojuma, tradicionālās kultūras un stāstniecības jomas eksperimentiem.

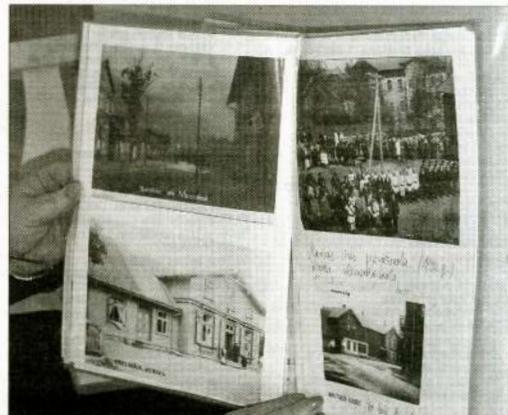
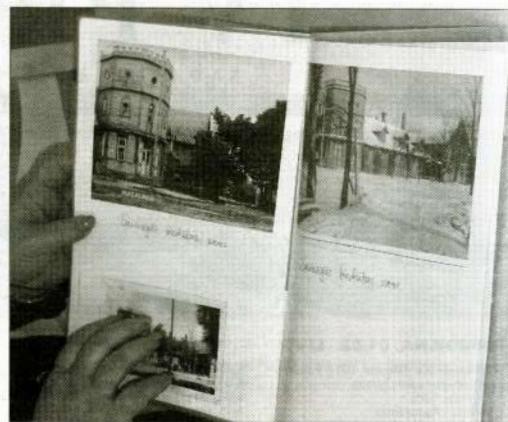
2020. gadā LIENEI APSĪTEI piešķirta atzinība kategorijā «Gada cilvēks kultūrā 2020», saņemot Mazsalacas novada pašvaldības atzinības rakstu par *Mazsalacas pilsētas bibliotēkas Stāstnieku grupas vadīšanu, pē-tot novada vēsturi un ievērojamo cilvēku dzīves gājumu.*

Bērnu nodalas bibliotekāre un Mazsalacas stāstnieku kopas vadītāja Liene Apšīte atceras: «Pats sākums mītū stāstnieku kopai bija 2015. gadā, kad no Valmieras pie mums brauca no-vadpētniecības speciāliste, Valmieras integrētās bibliotēkas kolēge Agita Lapsa. Viņa iesāka stāstnieku kopā nākšanas tra-dīciju šai pusē un kādu gadu vadīja pie mums šīs nodarbības. Tā kā kopa vēlējās turpināt tīkties, turpmāk paši arī organizē-jāmies. Līdz 2017. gadam dar-bojāmies neformāli, bet tad Agi-ta ieteica, ka Mazsalacas pilsētas bibliotēka varētu pretendēt uz Stāstu bibliotēcas statusu. Rak-stījām pieteikumu, norādot, ko esam darījuši, un dabūjām šo statusu uz diviem gadiem. Esam vairākkārt atjaunojuši statusu, un nākamā reize būs šogad. Es piedalos UNESCO LKN semināros un konferencēs, kas tiek rīkotas Stāstu bibliotēkām, un tur mums dod iedvesmai vir-zieni, kurā strādāt, nosaucot vienotās gada tēmas, bet katrās pats izvēlas, kā darīt. Piemēram, 2019. gads pagāja Anša Lerha-Puškaiša un Pētera Šmita jubilejas zīmē. Kā zināms, viņi abi ir daudz darījuši latviešu folkloras vākšanā un apkopošanā. Tad arī mums vairāk aktualizējās pasaku tēma.

Mazsalacas stāstnieku kopā ir dažāda vecuma cilvēki, kas pulcejās, lai dalītos savos stāstos par konkrētu tēmu, kam nav obligāti jābūt paša piedzīvotiem. Daži dalībnieki nāk vienkārši uzziņāt ko jaunu vai socializēties, jo labs stāstnieks vispirms ir labs klausītājs. Tā mēs uzzi-nām daudz interesantu stāstu par Mazsalacas puses dzimtām, notikumiem, vietām un lietām. Šis nemateriāls kultūras man-tojums pēc tam kalpo kā lielisks novadpētniecības materiāls, jo visas tīkšanās tiek ierakstītas audio formātā, lai pēc tam, at-karībā no vajadzības, transkriptētu. Stāstnieki vienmēr ir aici-nāti dalīties ar fotogrāfijām un lietām, kas ilustrē stāstījumu. Arī fotogrāfijas mēs digitalizē-jam, oriģinālus atdodot to ipaš-niekim, un digitāla formātā tās ir pieejamas bibliotēkā ikviename interesentam. Mēs es Pārvantas bibliotēka pagaidām esam vie-nīgās bibliotēkas Latvijā, kurām ir pašiem sava stāstnieku kopa. Pārējie stāstnieki darbojas vairāk vai mazāk individuāli. Stāst-nieku kopas dalībnieki atzīst, ka viņiem patīk nākt kopā, stāstīt un klausīties stāstus, kā arī satikti citu.

Stāstniekiem ir četri festivāli gadā, katrā novadā po vienam. Tā kā mēs esam liela kopa un ir sarežģīti tikt uz tālajiem festivāliem, pārsvarā darbojamies savā lokā. Braucam priedzes apmaiņas braucienos pie citiem stāstniekiem, tie apvienoti arī ar kultūrvēsturisku objektu ap-skatī. Dažreiz aicinām citus stāstniekus pie sevis. Pagāju-šogad februārī norisinājās piektais Vidzemes stāstnieku festi-vāls «Stāsti krēslā» par tēmu «Nāburga būšana», kas norisi-nājās Valmierā, Rūjienā, Nauk-šenos un dala no šī festivāla notika arī Mazsalacā. Mazsa-lacas novada Kultūras centrā sabrauca stāstnieki no visas Lat-vijas. Stāstījām par kaimingu at-tiečībām, kas ietver sadzīvošanu un savstarpējo atbalstu, kā arī grūtumu, ko rada nesatīcība kai-mingu starpā. Lai arī neesam lieli stāstu festivālu apmeklētāji, tomēr stāstniecības gars pie-mums ir dzīvs.

Augustā mums bija iespēja doties uz «Sēņotāju stāstu die-nām». Mores pagasta «Kalna Vaizulos», kur mūs un citus stāstniekus sagaidīja mājas saim-niece Margita Porieta. Vairāku-

FOTOGRAFIJĀS IERAKSTĪTA VĒSTURE – ir svarīgi sa-glabāt šādas vēstures liecības nākamajām paaudzēm.

Ārijas Romanovskas foto

stundu garumā varējām gan iz-
baudīt «Kalna Vaizulu» atmos-
fēru, malkojot kombuļu jeb
tējas sēnes, ko parasti grozīnā
nelielīgi. Protams, stāstījām arī
paši savus stāstus ap un par
sēnēm un sēpošanu. Bija arī
sēpu ēdienu degustācija, dzies-
mas, rotaļas un danči.

Septembrī tikāmies novada muzejā, kur ir Mazsalacas seno dzimtas koku ekspozīcija. Tur mūsu tēma bija «Manas dzimtas stāsts». Oktobrī mums bija ne-liela ekspedīcija pa Mazsalacas bijušā dzelzceļa līniju. Tikāmies pie dzelzceļa tilta pār Salacu un šķēršķīmies tur, kur kādreiz bija Mazsalacas dzelzceļa sta-
cija. Atmiņas dalījās gan tie,
kuri šeit ir paši strādājuši, gan
tie, kuri bijuši dzelzceļa pasa-
žieri. Cilvēki stāstīja notikumus,
kas saistīts ar dzelzceļu dažādos
vēstures posmos.

Pagājušā gada beigās tie-
saistē notika UNESCO LNK
piektā Latvijas stāstnieku konfe-rencē par tēmu «Augt – tas
nozīmē dzīvot: mēs starp da-
bisko, mantoto un citādo», kur
vairāk pievēršāmies vides jomai.
Gada nogale iemēģinājām stāstu
stāstīšanu tiešsaistē Google Meet
platformā, kur satikās Mazsa-lacas stāstnieki un Vidzemes
stāstnieku kopas dalībnieki. Ti-
kās tie, kuriem ir pieejama tehnolo-gijām un kuri prot ar tām dar-
boties. Runājām par tēmu
«Mans eglītes rotājuma stāsts». Tā
bijā nedaudz citādāka pie-
redze nekā klātienē, bet ir svarīgi
turpināt stāstīt arī šādā situācijā,
kāda patlaban valda pasaulē.»

Avots: Liesma

Datums: 28.01.2021

▲ PERSONĪBAS STĀSTU vietne ir digitālā vide, kur var iepazīt izcīlas personības – Raini, Aspaziju, Jani Rozentālu, Rūdolfs Blaumanis, Jāni Akurateru, Ojārs Vācietis, Andrejs Upīts, Krišjānis Barons, turklāt no neierastāka skatpunkta, uzsver Memoriālo muzeju apvienības direktore vietniece attīstības darbā Sanita Kossoviča.

FOTO - KRISTAPS KALNS, DIENAS MEDJI

Rozentālu viesistaba un Upīša kāki

Memoriālie muzeji digitāli stāsta **izcilu personību stāstus**

Linda Liepiņa

MEMORIĀLO muzeju apvienībā ir desmit muzeju, kas pārstāv kultūras personības, kuras dzīvoja un radīja XIX un XX gadsimtā – Rainis un Aspazija, Janis Rozentāls, Rūdolfs Blaumanis, Jānis Akuraters, Krišjānis Barons, Andrejs Upīts, Ojārs Vācietis. Un, ja skolēniem tā ir obligātā izglītība, kad būtiskāki ir šo personību biogrāfijas dati, tad – jo tālāk no skolas, jo interese jau ir pavisanī cita.

Memoriālo muzeju apvienība pērn veica aptauju un uzskaiti, lai tuvāk iepazītu savu apmeklētāju. Kā zina teikt Memoriālo muzeju apvienības direktore vietniece attīstības darbā Sanita Kossoviča, muzejus visbiežāk apmeklē sievietes, iedzīvotāji vecuma

grupā 40+ un skolēnu grupas, kas ierodas uz muzejpedagoģijas nodarbībām. «Mums jādomā, kā ieinteresēt arī citus! Slēgtie muzeji un sabiedrības prāta pārorientēšanās uz kultūras piedāvājuma izzināšanu digitālajā vidē rosināja mūs meklēt jaunu veidus un vides, kur satikti savu apmeklētāju un padarīt pieejamu pētniecībā balstītu saturu citā formā, kontekstā un pieejamības pakāpē.» S. Kossoviča saka par nupat kā izveidot *Personību stāstu* sadāļu vietnē [Memorialiemuzeji.lv](http://memorialiemuzeji.lv).

«Personību stāsti» tapa, visu desmit muzeju 60 darbiniekiem piedaloties ar idejām. Man bija daudz atklājumu. Es nezināju, ka Andrejs Upīts milēja kākus. Tas ir tik joti cilvēciski un sasaucas ar šodienu, kad Covid-19 laikā daudz

cilvēku pajem mājdzīvniekus. Personību domās, darbos, viedokļos meklējām to, kas korelē ar mūsdieni situāciju. Tagad ir pandēmija, daudzi slimo, un mums krājumos ir Jāna Rozentāla vēstules, kuras viņš pauž savas emocijas, kad jūtas slims. Ir arī Raina rakstītās par Spānijas gripu. Pagātie rezonē ar aktuālo caur personībām. *Personību stāsti* jau pievērsties detaļām, ko varbūt muzejā palaījam telpās. Mērķis – ieinteresēt un sagatavot cilvēkus nākotnes apmeklējumam muzejā. Stāsti ir isi, kodolīgi un vizuāli. Dzīlāk attīstīt tēmu un vai rāk uzzināt jau varēs pēc tam muzejā, aprūnājoties ar speciālistiem,» stāsta S. Kossoviča. Viņa ir gandarīta par memoriālo muzeju darbinieku aizrautību. «Muzeju cilvēki ir

pētnieki, bet tagad jāmācas stāstus stāstīt vizuāli. Jau ir padomā jauni stāsti.»

S. Kossoviča arī iesaka pievērst uzmanību vietnes memorialiemuzeji.lv sadalai *Digitālās izstādes*. Kamēr *Personību stāstos* ir, piemēram, stāsts par Aspazijas kolekciju, nētajām atklātnēm, kurās dominē sievietes, digitālajā izstādē skatāmas senas atklātnes arī par citām tēmām. «Muzejiem ir ierobežotas telpas, un daudz materiālu tiek glabāti krājumos. Digitāli tiek iegūta daudz lielāka vieta milzīgam informācijai apjomam, var pievienot video un audio materiālus, ko ktrs var pētīt. Cik ilgi mēs muzejā uzturamies? Vienu stundu! Bet vietnē ir iespēja meklēt informāciju tad, kad ir laiks un noskoņums,» teic S. Kossoviča. ●

Avots: Diena

Datums: 27.01.2021

IESPĒJA PAPILDINĀT PASAULES ATMINU

◀ **ATMIŅAS INSTITŪCIJAS** – muzeji, arhīvi, bibliotēkas –, kā arī citas juridiskās un privātās personas, kuras glabā Latvijas nozīmīgākās dokumentālā mantojuma liecības, līdz 30. aprīlim var tās pieteikt iekļaušanai UNESCO programmas *Pasaules atmiņa* Latvijas nacionālajā reģistrā – informē UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārstāve Kitija Balcare. Latvijā tiek glabātas divas UNESCO programmas *Pasaules atmiņa* starptautiskajā reģistrā iekļautās nominācijas – *Dainu skapis* (attēlā) un *Baltijas ceļš – cilvēku kēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības*. Pieteikumus iespējams iesniegt līdz 30. aprīlim, aizpildot un nosūtot nepieciešamos dokumentus UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai Pils laukumā 4 – 206, Rīgā, LV-1050, un nominācijas elektronisko versiju nosūtot uz e-pasta adresi «office@unesco.lv».

Avots: Diena

Datums: 02.02.2021

